

Guide

Neurologiska sjukdomar

Introduktion

Neurologiska sjukdomar är sjukdomar som påverkar nervsystemet – det vill säga hjärnan, ryggmärgen och nerverna i kroppen. Nervsystemet styr kroppens alla funktioner, från rörelser och känsel till minne, koncentration och känslor.

Vissa neurologiska sjukdomar är ärftliga medan andra kan uppstå till följd av skador, infektioner, inflammationer eller tumörer i nervsystemet.

Neurologiska sjukdomar kan påverka livskvaliteten i hög grad, men med rätt diagnos och behandling kan många leva ett gott liv trots sin sjukdom.

I denna guide kommer vi berätta mer om dem vanligaste neurologiska sjukdomarna, inklusive symtom, behandlingsmetoder och orsaker.

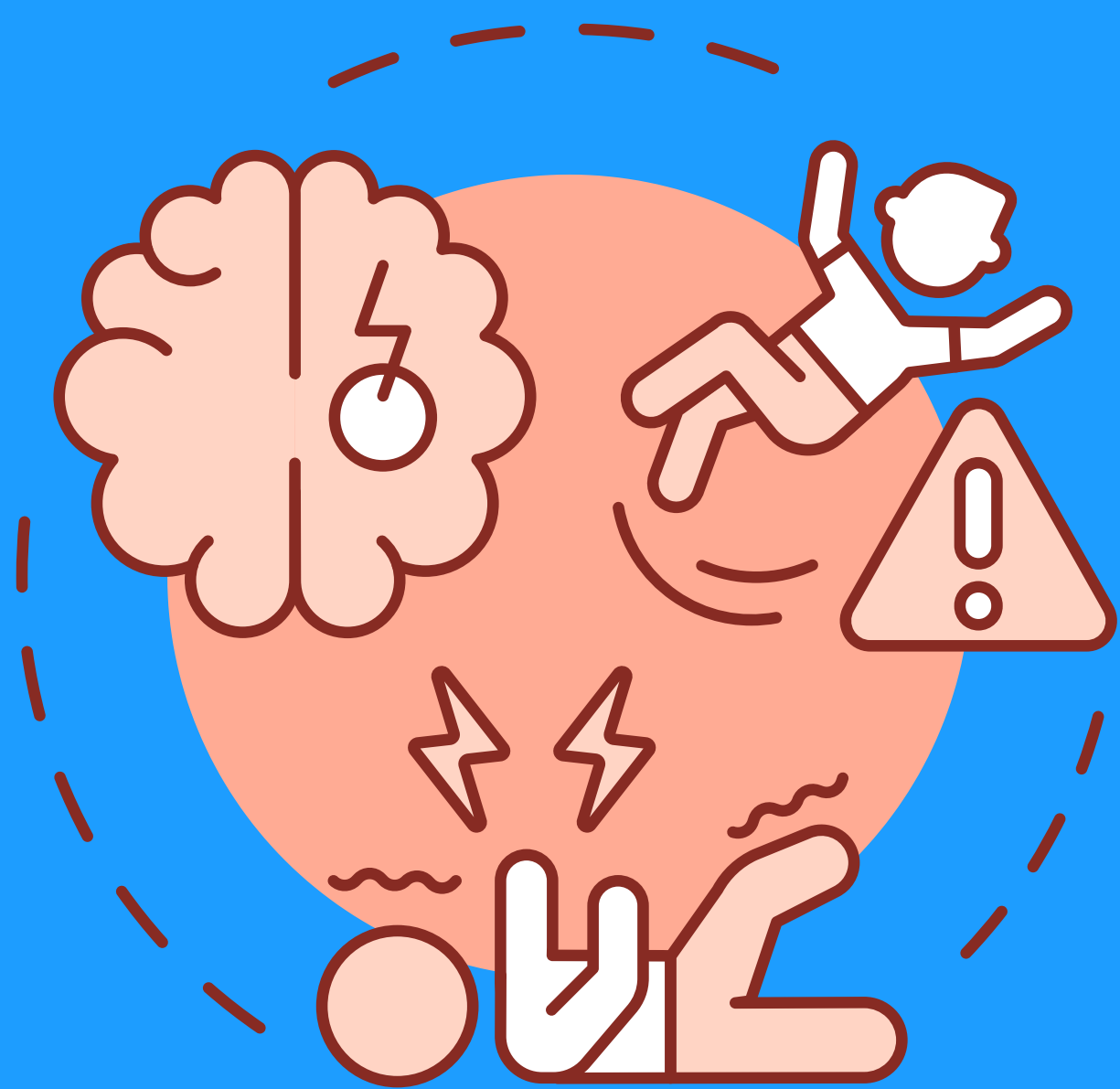

Epilepsi

Orsaker

Epilepsi kan bero på flera olika faktorer. I många fall är den exakta orsaken okänd, men vanliga orsaker kan vara:

- **Ärftliga faktorer** – vissa former av epilepsi kan vara genetiskt betingade.
- **Hjärnskador** – t.ex. efter stroke, skalltrauma eller syrebrist vid födseln.
- **Tumörer** eller missbildningar i hjärnan.
- **Infektioner** – som hjärnhinneinflammation (meningit) eller hjärninflammation (encefalit).
- **Feberkramper** hos små barn kan i vissa fall leda till epilepsi senare i livet.

Symtom

Huvudsymtomet vid epilepsi är återkommande epileptiska anfall. Dessa kan variera mycket från person till person men delas ofta in i två huvudtyper:

Fokala anfall (startar i en del av hjärnan)

- Muskelryckningar i en kroppsdel.
- Känslstörningar eller synförändringar.
- Förändrad medvetandenivå eller frånvaro.

Generella anfall (påverkar hela hjärnan)

- Plötsligt medvetsslöshet.
- Kramper i hela kroppen.
- Fall utan förvarning.
- Frånvaroattacker (absenser), särskilt hos barn.

Behandling

Behandlingen syftar till att minska eller förhindra anfall och kan inkludera:

- **Läkemedel** (antiepileptika) – den vanligaste behandlingen, som hjälper cirka 70 % av alla med epilepsi att bli anfallsfria eller få färre anfall.
- **Kirurgi** – kan vara ett alternativ om läkemedel inte hjälper och anfällen har en tydlig utgångspunkt i hjärnan.
- **Ketogen kost** – en specialdiet med högt fetthinnehåll och lågt kolhydratinnehåll, som kan hjälpa framför allt barn med svårbehandlad epilepsi.
- **Livsstilsråd** – god sömn, stresshantering, undvikande av alkohol och i vissa fall ljus- eller ljudstimuli kan minska risken för anfall.

Vill du läsa mer om epilepsi?

[Läs då denna artikel](#)

Parkinsons

Symtom

Parkinsons utvecklas långsamt och ger en rad olika symtom, bland annat:

Motoriska symtom:

- Skakningar (tremor) – oftast i vila, vanligtvis börjar i en hand.
- Stelhet (rigiditet) i musklerna.
- Långsamma rörelser (bradykinesi) – svårighet att starta och genomföra rörelser.
- Balansproblem – ökad risk för fall.
- Ändrad gångstil – små, släpande steg.

Icke-motoriska symtom:

- Trötthet och sömnproblem.
- Depression och ångest.
- Kognitiva svårigheter – t.ex. koncentrationsproblem eller demens i senare stadier.
- Lukt bortfall – kan uppträda tidigt i sjukdomsförloppet.

Behandling

Parkinsons går inte att bota, men med behandling kan många leva ett aktivt liv under många år. Behandlingen syftar till att lindra symtomen och förbättra livskvaliteten:

- **Läkemedel** – främst dopaminhöjande preparat som: Levodopa, Dopaminagonister samt MAO-B-hämmare och COMT-hämmare
- **Fysioterapi** – för att förbättra rörlighet, balans och styrka.
- **Arbets terapi och logopedi** – stöd för vardagliga aktiviteter och tal.

Vill du läsa mer om parkinsons?

[Läs då denna artikel](#)

Orsaker

Den exakta orsaken till Parkinsons sjukdom är inte helt klarlagd, men flera faktorer tros spela in:

- **Nedbrytning av nervceller** i den del av hjärnan som heter substantia nigra, som producerar signalsubstansen dopamin. Dopamin är nödvändigt för att kontrollera rörelser.
- **Ålder** – risken ökar kraftigt efter 60 års ålder.
- **Genetiska faktorer** – i vissa fall kan ärftliga förändringar i specifika gener bidra.
- **Miljöfaktorer** – vissa gifter och kemikalier (t.ex. bekämpningsmedel) kan öka risken.
- **Oxidativ stress och inflammation** – processer som kan skada nervcellerna misstänks också vara inblandade.

Demens

Symtom

Symtomen vid demens varierar beroende på bakomliggande sjukdom, men vanliga tecken är:

- **Minnesstörningar** – särskilt svårigheter att minnas ny information.
Nedsatt orienteringsförmåga – svårt att hitta i kända miljöer.
- **Språkproblem** – svårt att hitta ord eller förstå vad andra säger.
- **Försämrad problemlösningsförmåga** – svårt att planera eller fatta beslut.
- **Personlighetsförändringar** – till exempel irritabilitet, nedstämdhet eller apati.
- **Svårigheter med praktiska vardagssysslor** – som matlagning eller ekonomi.

I senare stadier tillkommer ofta svårigheter att känna igen anhöriga och förlora förmågan att sköta den personliga hygien.

Behandling

Demens går tyvärr inte att bota, men det finns behandlingar som kan bromsa utvecklingen och lindra symtomen:

- **Läkemedel** - Kolinerga läkemedel (t.ex. donepezil, rivastigmin) som förbättrar signalsubstanser i hjärnan.
NMDA-receptorantagonister (t.ex. memantin) vid måttlig till svår Alzheimers sjukdom.
- **Icke-farmakologiska insatser** -
Minnesträning och kognitiv stimulans
Fysisk aktivitet och socialt umgänge
Anpassning av boendemiljö för trygghet och struktur.
- **Stöd till anhöriga** – utbildning och avlastning är mycket viktigt eftersom demens ofta innebär ett stort vårdansvar för närstående.

Orsaker

Det finns många orsaker, där Alzheimers sjukdom är den vanligaste (ca 60–70 % av alla fall). Andra orsaker kan vara:

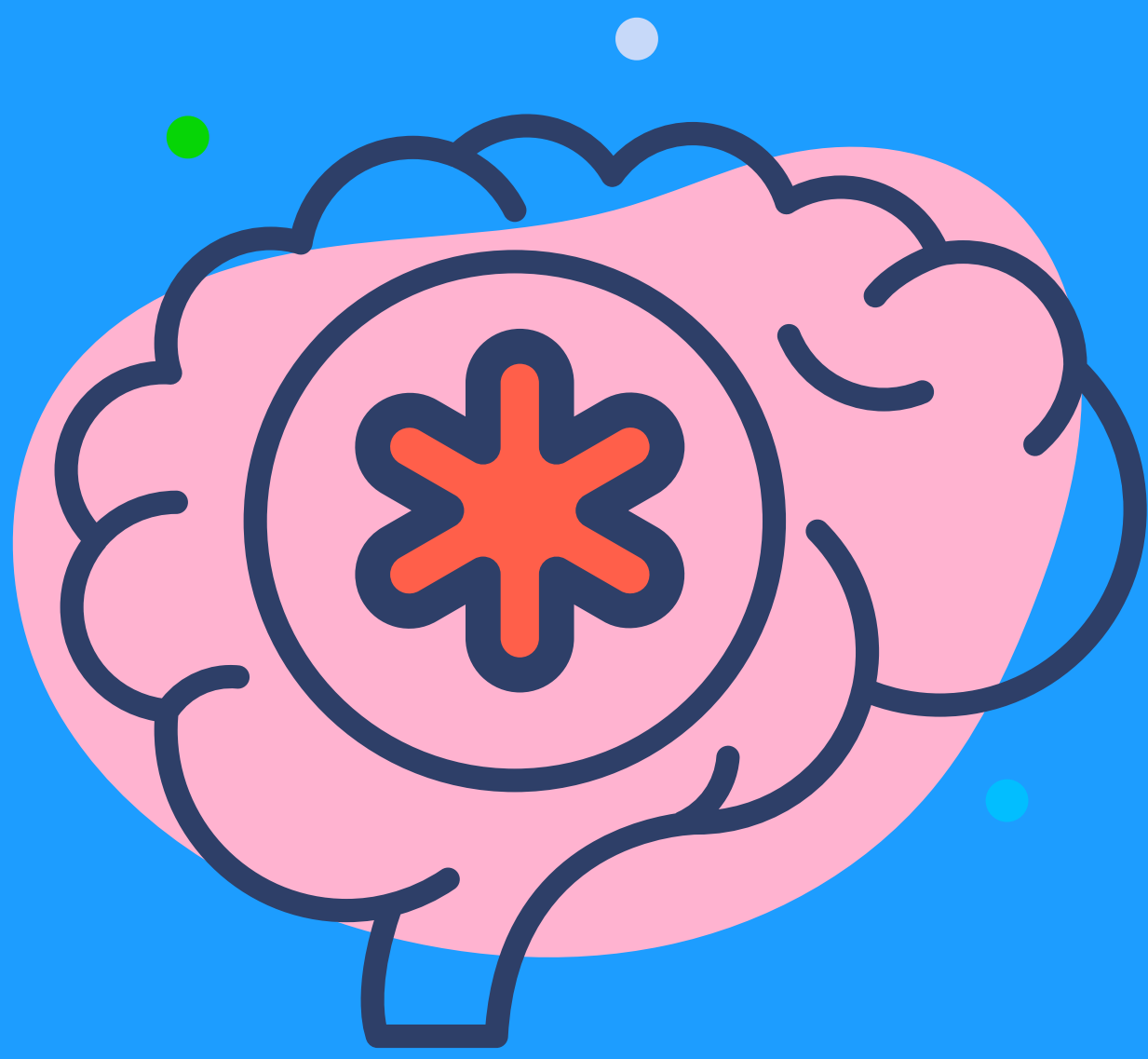
- **Vaskulär demens** – orsakas av störd blodcirkulation i hjärnan, till exempel efter stroke.
- **Lewy body-demens** – kännetecknas av onormala proteinansamlingar i hjärnan.
- **Frontotemporal demens** – påverkar främst pann- och tinningloberna.
- **Parkinsonrelaterad demens** – kan förekomma hos personer med Parkinsons sjukdom.
- **Alkohol demens** – långvarigt alkoholmissbruk kan ge hjärnskador som leder till demens.

I vissa fall kan även infektioner, tumörer eller vitaminbrist (t.ex. B12-brist) ge demensliknande symtom.

På vår hemsida finns
många fler artiklar om
demens och dess
varianter!
[Besök hemsidan här](#)

Stroke

Behandling

Behandlingen beror på vilken typ av stroke det handlar om:

- **Vid hjärninfarkt**

Trombolys (propplösande läkemedel) ges så snart som möjligt, oftast inom 4,5 timmar från symtomdebut. I vissa fall kan en Trombektomi (mekanisk borttagning av propp) bli aktuell.

- **Vid hjärnblödning**

Blodtryckssänkande behandling. Neurokirurgi kan bli aktuellt om blödningen är stor.

- **Rehabilitering**

Fysioterapi, arbetsterapi och logopedi för att återvinna funktioner.

- **Förebyggande behandling** är mycket viktig, till exempel: blodtryckskontroll, blodförtunnande läkemedel (vid förmaksflimmer)

Du kan läsa mer om stroke i denna artikel på vår hemsida!

[Se artikel](#)

Symtom

Symtomen vid stroke kommer ofta plötsligt och kan variera beroende på vilken del av hjärnan som drabbas, men vanliga tecken är:

- **Plötslig svaghet eller förlamning** i ansikte, arm eller ben, oftast på ena kroppshalvan.
- **Talsvårigheter** – svårt att prata eller förstå vad andra säger.
- **Synstörningar** – plötslig synförlust eller dubbelseende.
- **Yrsel och balansproblem**
- **Kraftig huvudvärk** – vanligare vid hjärnblödning.

Orsaker

Stroke uppstår när blodflödet till delar av hjärnan avbryts, vilket leder till syrebrist och skador på hjärnvävnaden. Det finns två huvudtyper av stroke:

- **Hjärninfarkt (ischemisk stroke)** – orsakas av blodpropp som täpper till ett blodkärl i hjärnan. Detta står för cirka 85 % av alla stroke.
- **Hjärnblödning (hemorragisk stroke)** – orsakas av att ett blodkärl brister och blödning uppstår i hjärnan.

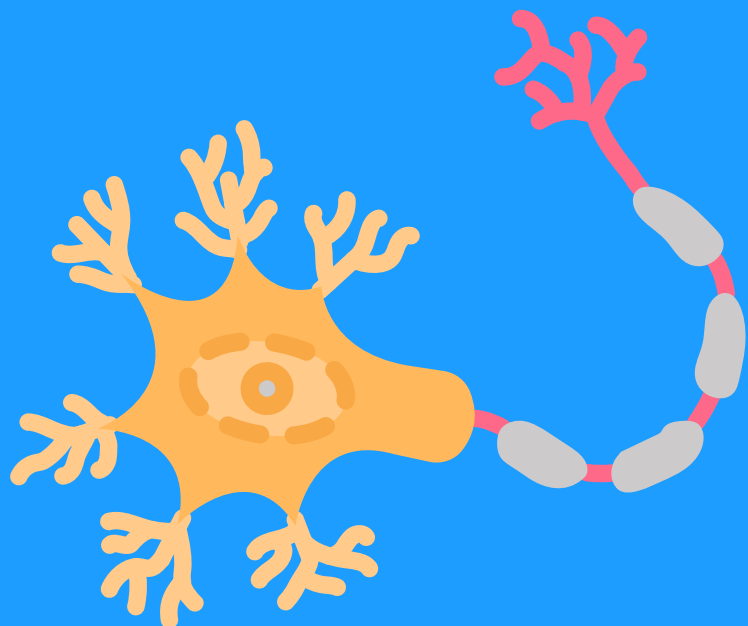
Multipel skleros (MS)

Orsaker

MS är en kronisk inflammatorisk sjukdom i det centrala nervsystemet (hjärnan och ryggmärgen), där kroppens eget immunförsvar angriper myelinet – det skyddande lagret runt nervtrådarna. Detta leder till ärrbildning (skleros) och störd nervsignalering.

Exakt varför MS uppstår är inte helt klarlagt, men flera faktorer tros spela in:

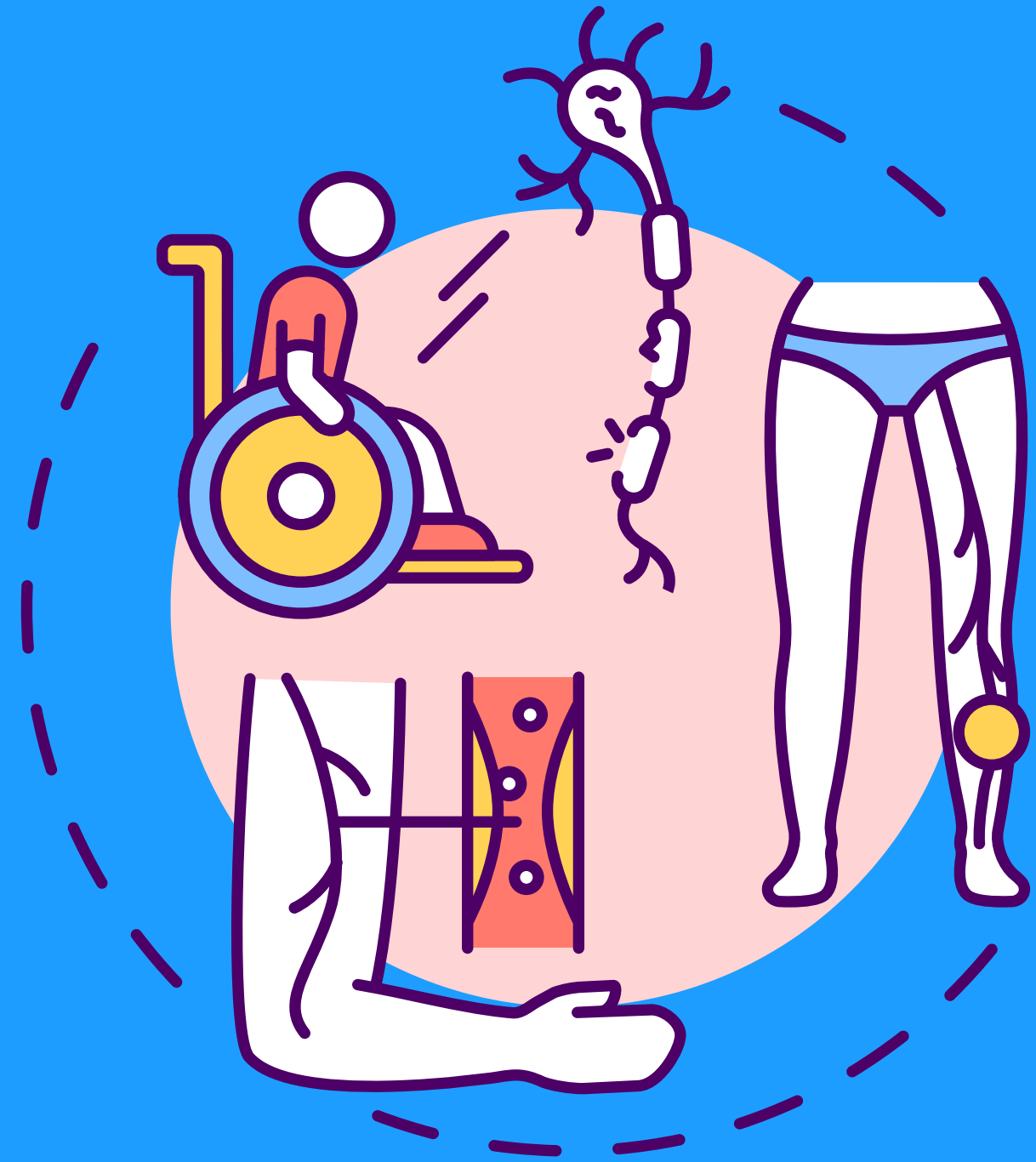
- **Autoimmun reaktion** – immunsystemet attackerar felaktigt kroppens egna nervceller.
- **Genetisk sårbarhet** – ärftliga faktorer kan öka risken.
- **Miljöfaktorer** – till exempel låg D-vitaminnivå, rökning och vissa virus (som Epstein-Barr-virus).
- **Kön och ålder** – sjukdomen är vanligare hos kvinnor och debuterar oftast mellan 20–40 års ålder.

Behandling

MS går inte att bota, men det finns flera behandlingar som kan bromsa sjukdomens utveckling och lindra symtomen:

- **Skovbehandling**
Kortison (högdossteroider) för att dämpa inflammation vid akuta skov.
- **Sjukdomsmodifierande läkemedel**
Bromsmediciner som minskar antalet skov och inflammationsaktiviteten, till exempel interferoner, glatirameracetat, monoklonala antikroppar.
- **Symtomlindrande behandling**
Läkemedel mot spasticitet, smärta eller urinproblem.
Fysioterapi och arbetsterapi för att bibehålla rörlighet och funktion.
- **Livsstilsfaktorer**
Motion, balanserad kost och rökstopp kan förbättra måendet

Symtom

Symtomen vid MS varierar mycket mellan individer och beror på vilka delar av nervsystemet som drabbas. Vanliga symtom är:

- **Känslstörningar** – domningar eller stickningar i armar och ben.
- **Muskelsvaghet** – ofta i benen, ibland med balansproblem.
- **Synpåverkan** – t.ex. synnervsinflammation med suddig syn eller dubbelseende.
- **Koordinationsproblem** – svårigheter att styra rörelser.
- **Trötthet** – mycket vanligt.
- **Blåsrubbningar** – svårigheter att tömma eller hålla urin.
- **Kognitiva symtom** – problem med minne eller koncentration.

Sjukdomen har ofta skovvis förlopp, där besvären kommer och går, men kan också utvecklas till en mer långsam försämring.

Du kan läsa mer om MS i denna artikel på vår hemsida!

[Se artikel](#)

Amyotrofisk lateralskleros (ALS)

Behandling

ALS går tyvärr inte att bota, men det finns behandlingar och stödinsatser för att förlänga överlevnaden och förbättra livskvaliteten:

- **Läkemedel**
Riluzol kan bromsa sjukdomsförloppet något. Edaravone kan i vissa fall fördröja försämringen.
- **Symtomlindrande behandling**
Läkemedel mot kramper och spasticitet. Stöd för andning och näring kan användas.
- **Rehabilitering**
Fysioterapi för att bibehålla rörlighet, arbetsterapi för hjälpmedel och anpassning av hemmet.
En logoped för tal- och sväljträning.
- **Palliativ vård**
Fokus på symtomlindring, livskvalitet och stöd till anhöriga.

Du kan läsa mer om ALS i denna artikel på vår hemsida!

[Se artikel](#)

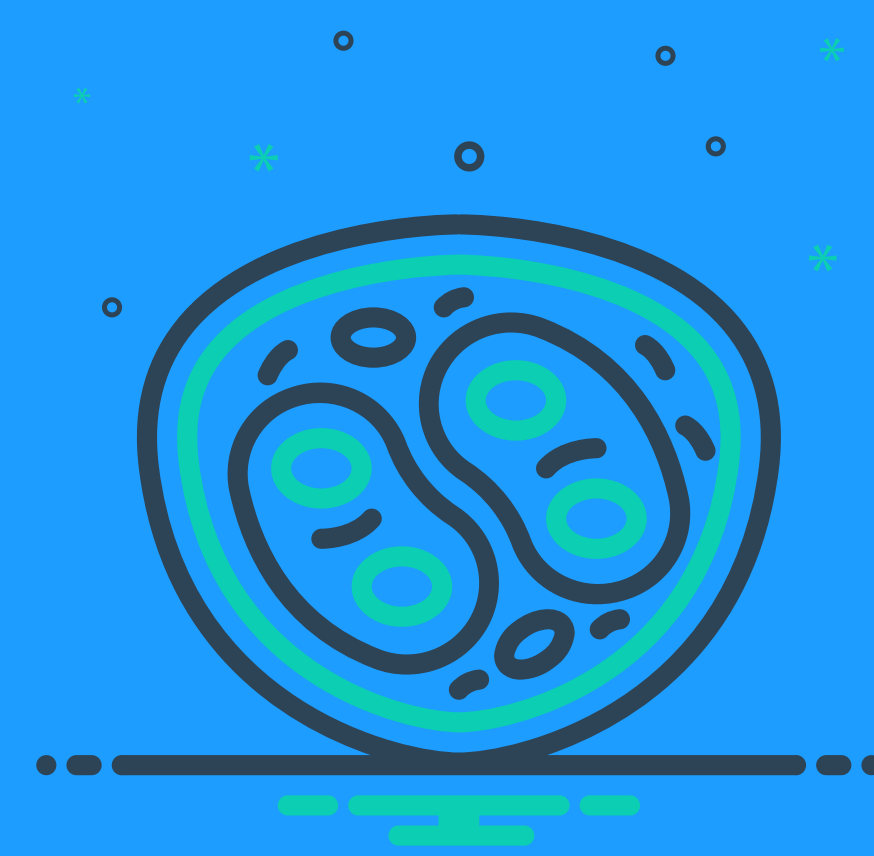

Symtom

Symtomen vid ALS beror på att motoriska nervceller gradvis förstörs. Vanliga symtom är:

- Muskelsvaghet – ofta börjar det i en hand eller fot och sprider sig.
- Muskelryckningar (fascikulationer) – små ofrivilliga ryckningar i musklerna.
- Muskelförtvining (atrofi) – synligt minskad muskelmassa.
- Svårigheter att tala (dysartri) – sluddrigt tal.
- Svårigheter att svälja (dysfagi).
- Andningssvårigheter i senare stadier.

Känseln påverkas däremot inte, och medvetandet förblir intakt hos de flesta.

Orsaker

ALS är en allvarlig neurologisk sjukdom som leder till en gradvis nedbrytning av de motoriska nervcellerna, vilket gör att musklerna förtvinar och försvagas. Till slut förloras förmågan att röra sig, tala, svälja och andas.

Den exakta orsaken till ALS är inte helt klarlagd, men några faktorer är kända:

- **Genetiska faktorer** – cirka 5–10 % av fallen är ärftliga.
- **Miljöfaktorer** – forskningen undersöker bl.a. exponering för gifter, tungmetaller eller virus, men sambanden är inte helt bekräftade.
- **Ålder och kön** – sjukdomen debuterar oftast mellan 50–70 års ålder och är något vanligare hos män.

I de allra flesta fall är orsaken okänd och sjukdomen anses vara multifaktoriell.

Varför MR vid undersökning vid dessa problem?

MR är en av de mest detaljerade och noggranna metoderna för att undersöka olika former av problem med kroppen. Till skillnad från röntgen, som främst visar benstrukturer, kan MR också visualisera mjukvävnader som muskler, senor, brosk och ligament.

Hög detaljnivå

Identifierar små förändringar i muskler, senor och brosk.

Ingen strålning

Till skillnad från röntgen och datortomografi (CT) används inte joniserande strålning.

Tidiga upptäckter

Kan identifiera problem i ett tidigt skede, vilket kan förhindra att tillståndet förvärras.

Överlägsen diagnostisk precision

jämfört med ultraljud vid komplicerade skador.

Lite information om oss på Magnetlabbet AB

På Magnetlabbet AB tillhandahåller vi privata magnetkameraundersökningar helt utan remiss för både privatpersoner och företag.

Samtliga undersökningar utförs av legitimerade sjukvårdspersonal i anslutning till specialistkliniker runt om i landet.

En undersökning möjliggör en tidig upptäckt av skador på skelett, leder och muskler men kan även upptäcka tecken på cancer, tumörer och många andra sjukdomar.

Magnetlabbet AB är en registrerad vårdgivare hos Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) och alla våra läkare har svensk legitimation utfärdad av Socialstyrelsen

Kontakta oss Magnetlabbet AB

Telefon Kundtjänst
073-612 41 48

Adress
Gustaf Daléngsgatan 30,
417 24 Göteborg

E-post
info@magnetlabbet.se

Hemsida
www.magnetlabbet.se

Kolla in våra sociala medier

Vill du dela denna guide?

Använd denna sida istället för att skicka PDF-filen:
<https://magnetlabbet.se/guider/nerologiska-sjukdomar/>